

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/416/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1312204705
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Hajdínová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1312204705.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Hajdínovej a členov senátu JUDr. Dariny Kriváňovej a JUDr. Ayše Pružinec Erenovej v právnej veci navrhovateľky: W. Y. M. O. T. Z. T. X. T. O. Á. , bytom Z., Č. Č..XX/A, zastúpená JUDr. Tomášom Plankom, advokátom v Bratislave, Námestie slobody č. 10, proti odporcovi: R. L. M. O. T. Z. T. X. F. , bytom Z., Č. Č..XX/A, zastúpený spoločnosťou MALOVIC s.r.o., Račianska č. 22/A, Bratislava, IČO: 47 231 980, za ktorú koná JUDr. Katarína Malovičová, o zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov za trvania manželstva, s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III. zo dňa 10. septembra 2012, č.k. 44C 39/2012-32, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Okresný súd Bratislava III. rozsudkom zo dňa 10.9.2012, č.k. 44C 39/2012-32, návrh navrhovateľky zamietol a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania v sume 198,96 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Navrhovateľka sa svojím návrhom domáhala zrušenia bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len BSM) za trvania manželstva podľa ustanovenia § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože jej manžel, v prejednávanej veci odporca, je podnikateľom, vlastní firmu Z. X. H., M.. M. L..T., so sídlom I. Y. Č.. X, Z., IČO: XX XXX XXX a je členom predstavenstva vo firme F. F.M., I. Y. Č.. X, Z., IČO: XX XXX XXX. Súd prvého stupňa tak rozhodol po tom, ako mal preukázané, že BSM vzniklo uzatvorením manželstva účastníkov dňa 20.7.1991, ktoré je zapísané v knihe manželstiev matričného obvodu W. Č. Z. - N. O. vo zväzku XX, ročník XXXX, strana XX, por. č. XXX, manželstvo účastníkov trvá, odporca je jediným spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti Z. X. H., M.. M. L..T.. so sídlom I. Y. Č.. X, Z., IČO: XX XXX XXX, je členom predstavenstva v spoločnosti F. F.M., I. Y. Č.. X, Z., IČO: XX XXX XXX. Tieto skutočnosti ani neboli medzi účastníkmi sporné. Účelom ustanovenia § 148a Občianskeho zákonníka je ochrana toho z manželov, ktorý nepodniká, t.j. ochrana pred negatívnym dôsledkom dopadajúcim na majetok v BSM. So získaním oprávnenia na podnikateľskú činnosť zákon spája vznik oprávnenia na zrušenie BSM súdom. Pokiaľ navrhovateľka poukazovala na možné nevhodné nakladanie so spoločným majetkom zo strany odporcu, takéto konanie by bolo dôvodom zrušenia BSM z iného právneho dôvodu, a to podľa ustanovenia § 148 ods.2 Občianskeho zákonníka. Návrh na zrušenie BSM za trvania manželstva podala navrhovateľka, ktorá nemá oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Podmienkou je, aby jeden z manželov získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že odporca nemá oprávnenie na podnikateľskú činnosť ako fyzická osoba, ale oprávnenie podnikať má právnická osoba (Z. X. H., M.. M. L..T.), ktorá v plnom rozsahu zodpovedá za svoje záväzky bez ohľadu na to, že odporca je jediným konateľom a spoločníkom v tejto obchodnej spoločnosti. Nie je tak

splnená zákonná podmienka, a to, že odporca získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Rozsudok ďalej odôvodnil ustanovením § 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní, § 2 ods. 1, 2 písm. a/ Obchodného zákonníka. Úspešnému odporcovi priznal náhradu trov konania v sume 198,96 € pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia; spôsob výpočtu náhrady trov konania súd prvého stupňa zároveň podrobne odôvodnil. V tejto časti dôvodil ustanovením § 142 ods. 1, § 149 ods. 1 O.s.p., § 11 ods. 1 písm. a/, § 14 písm. a/, b/, c/, § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie navrhovateľka. Dôvodila, že výklad súdu prvého stupňa spočívajúceho v tom, že odporca nezískal podnikateľské oprávnenie ako fyzická osoba (živnosť) a výlučné vlastníctvo a konateľstvo odporcu v spoločnosti s ručením obmedzeným neznamená podnikateľské oprávnenie odporcu, nepovažuje za správny, zákonný a spravodlivý. Zákonodarca umožnením zrušenia BSM počas manželstva podľa ustanovenia § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka sledoval ochranu nepodnikajúceho manžela. Výkladom súdu prvého stupňa by zákonodarca chránil len manželov malých podnikateľov - živnostníkov, ale nechránil by manželov väčších a veľkých podnikateľov, ktorí podnikajú prostredníctvom vlastných obchodných spoločností. Keď je manžel 100% vlastníkom spoločnosti a je jej štatutárnym orgánom, má absolútne právo a kompetencie podnikateľ prostredníctvom obchodnej spoločnosti, a tým získal oprávnenie podnikateľ prostredníctvom tejto spoločnosti. V takejto pozícii nemusí byť zamestnaný a poberá výnosy zo spoločnosti. Už získanie takejto možnosti podnikania zápisom spoločnosti do obchodného registra sa má vykladať ako možnosť podnikania fyzickej osoby prostredníctvom vlastnej spoločnosti. Obchodný zákonník v ustanovení § 2 ods. 2 umožňuje podnikanie aj osobám na základe živnostenského oprávnenia, aj osobám zapísaným v obchodnom registri. Podľa ustanovenia § 148a ods. 1 Občianskeho zákonníka potrebuje podnikateľ pri začatí podnikania súhlas druhého manžela na použitie majetku v BSM vrátane obchodných spoločností. Aj tým dáva zákonodarca najavo, že fyzická osoba môže podnikateľ aj prostredníctvom obchodnej spoločnosti. Právne nie je dôležité, že obchodná spoločnosť koná vo svojom mene ako právnická osoba. Dôležité je, že podnikajúci manžel použil majetok z BSM do podnikania a určitým spôsobom aj zodpovedá za výsledky podnikania obchodnej spoločnosti a na výnosoch participuje. Spravodlivý výklad, ktorý zákonodarca určite sledoval, je ochrana všetkých manželov, bez ohľadu na formu podnikania druhého manžela. V tejto súvislosti zdôraznila právoplatný rozsudok Okresného súdu Malacky vo veci vedenej pod sp.zn. 7C 185/2011, ktorý v úplne analogickej veci zrušil BSM účastníkov, ktorý zároveň aj pripojila. Výklad práva by mal byť jednotný. Posudzujúc odvolanie podľa obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.) vyplýva z neho odvolací dôvod uvedený v ustanovení § 205 ods. 2 písm. d/, f/ O.s.p. (súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). K otázke výšky náhrady trov konania, ku spôsobu jej výpočtu, vo svojom odvolaní sa navrhovateľka vôbec nevyjadřila. Odvolaciemu súdu navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a jej návrhu vyhovieť. Žiadala náhradu trov konania.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky zdôraznil, že nevykonáva podnikateľskú činnosť. Je zamestnancom spoločnosti F., F..M., Z., IČO: XX XXX XXX; je členom predstavenstva danej spoločnosti, pričom za výkon tejto činnosti nepoberá žiadnu odmenu a titulom výkonu tejto funkcie mu nebol akcionármi priznaný ani podiel na zisku spoločnosti. Je jediným spoločníkom a jediným konateľom spoločnosti Z. X. H., M.. M. L..T., Z., IČO: XX XXX XXX, ktorá ale od svojho vzniku nevyvíja žiadnu činnosť. Popri týchto aktivitách nevyvíja žiadnu činnosť, ktorá by sa dala považovať za samostatnú zárobkovú činnosť, či už v rámci výkonu slobodného povolania, prevádzkovania živnosti, činnosti samostatne hospodáriaceho roľníka alebo inej činnosti, ktorú by bolo možné v zmysle § 2 Obchodného zákonníka považovať za podnikanie; jeho aktivity nemožno považovať za podnikanie. Podnikateľmi sú priamo uvedené spoločnosti. Vlastníctvo obchodného podielu a ani výkon funkcie člena štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti nemožno za žiadnych okolností považovať za podnikanie. Pod pojmom „začatie podnikania“ treba rozumieť faktické uskutočňovanie ohlasovacej živnosti alebo získanie oprávnenia na vykonávanie inej podnikateľskej činnosti (podnikateľom je fyzická alebo právnická osoba majúca toto oprávnenie) alebo získanie oprávnenia na vykonávanie inej podnikateľskej činnosti. Ku dňu podania návrhu na zrušenie BSM a ani ku dňu podania tohto vyjadrenia nespĺňa podmienku určenú v ustanovení § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka. V čase uzavretia manželstva a doteraz je pracovne aktívny formou pracovného pomeru, nikdy doteraz nepodnikal. Argumentáciu navrhovateľky, keď sa domáhala aplikácie extenzívneho výkladu príslušných zákonných ustanovení, považuje za nekonzistentnú, nie je z nej zrejmé, či považuje za podnikanie samotnú skutočnosť, že je jediným

spoločníkom v spoločnosti s ručením obmedzeným alebo to, že v danej spoločnosti je konateľom. Majetková účasť v spoločnosti s ručením obmedzeným sa považuje za výkon majetkového práva a nie za podnikanie. Z právneho hľadiska nemožno považovať živnostníkov za „malých podnikateľov“ a obchodné spoločnosti za „veľkých podnikateľov“. Ustanovenie § 2 Obchodného zákonníka jasne definuje, ktoré subjekty sú podnikateľmi, pričom obchodné spoločnosti sú právnickými osobami (§ 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka). V tejto súvislosti zdôraznil, že oprávnenie na podnikanie nezískal on ako fyzická osoba, ale právnická osoba Z. X. H., M.. M. L..T.. Vzťah medzi obchodnou spoločnosťou a konateľom je obchodnoprávny vzťah. Tento druh zodpovednosti nie je v kontexte s ochranou majetku patriaceho do BSM ničím osobitným v porovnaní s ostatnými druhmi zodpovednosti. Výkon funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným tiež nemožno považovať za vykonávanie podnikateľskej činnosti aj napriek rizikám, ktoré sú spojené s výkonom tejto funkcie. Spomínaný rozsudok Okresného súdu Malacky vo veci vedenej pod sp.zn. 7C 185/2011 nemožno aplikovať v prejednávanej veci. Odporca okrem spoločníka a konateľa v obchodnej spoločnosti bol aj živnostníkom, teda on ako fyzická osoba získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť, a tak podmienka ustanovenia § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka bola splnená; odporca tiež s daný návrhom a rozsudkom súhlasil, neodvolal sa. Znamená to, že názor súdu prvého stupňa nebol preskúmaný odvolacím súdom a nebola potvrdená jeho správnosť. Súdne rozhodnutie nie je formálnym prameňom práva v Slovenskej republike. V zmysle ustanovenia § 22 zákona o súdoch sa na zabezpečenie jednotného výkladu a jednotného používania zákonov zverejňujú súdne rozhodnutia zásadného významu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok okresného súdu nemožno považovať za relevantný ukazovateľ správnosti výkladu zákonného ustanovenia. Odvolaciemu súdu navrhol preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne a právne správny potvrdiť; žiadal náhradu trov odvolacieho konania, ktorých výšku a dôvod do rozhodnutia odvolacieho súdu nevyčíslil.

Odvolací súd preskúmal vec súc pritom viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom od 1.1.2013, ďalej len O.s.p.), túto prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keďže pre nariadenie pojednávania neboli dané

zákonné podmienky vyplývajúce z ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p. (nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, súd prvého stupňa nerozhodol bez nariadenia pojednávania, nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, nevyžadoval to dôležitý verejný záujem). Rozsudok verejne vyhlásil dňa 17. apríla 2013 (§ 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p.). O termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli účastníci, ich právni zástupcovia, upovedomení zákonným spôsobom.

Rozsudok súdu prvého stupňa odvolací súd potvrdil, pretože je vo výroku vecne správny a keďže sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, ako správnymi dôvodmi, rozsudok odvolacieho súdu už iné dôvody neobsahuje (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Pre správnosť dôvodov napadnutého rozsudku odvolací súd však považuje za potrebné zdôrazniť nasledovné.

Je nepochybné, že v prejednávanej veci sa navrhovateľka domáhala zrušenia BSM s odporcom podľa ustanovenia § 148a ods. 2 O.s.p., keď, podľa jej názoru, odporca je podnikateľ; vlastní firmu Z. X. H., M.. M. L..T., Z., IČO: XX XXX XXX, je členom predstavenstva vo firme F. F..M.. Z., IČO: XX XXX XXX. Súd na návrh zruší BSM v prípade, že jeden z manželov získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Návrh môže podať ten z manželov, ktorý nezískal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Pokiaľ toto oprávnenie majú obaja manželia, môže návrh podať ktorýkoľvek z nich (§ 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka). So získaním oprávnenia na podnikateľskú činnosť zákon spája vznik oprávnenia na zrušenie BSM súdom. V ustanovení § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka ide o právnu úpravu lex specialis v pomere k § 148 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože v tomto ustanovení (§ 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka) je dôvod na jeho zrušenie daný priamo zákonom. Podmienkou ale je, aby jeden z manželov získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. V konaní súd zisťuje len to, či jeden z manželov (alebo obaja) získal oprávnenie vykonávať podnikateľskú činnosť a či návrh podala na to oprávnená osoba. V prípade, keď sú tieto zákonné podmienky splnené, súd musí BSM zrušiť. Rozhodnutie súdu podľa

ustanovenia § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka teda nezávisí od voľnej úvahy súdu, ako je tomu vo veciach podľa ustanovenia § 148 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podnikaním sa rozumie sústavná činnosť (faktické uskutočňovanie) vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. Podnikaním je teda len taká činnosť, ktorú vykonáva podnikateľ a zároveň kumulatívne spĺňa všetky znaky, ktoré požaduje zákon, teda tie, ktoré sú taxatívne vymenované v § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka (samostatnosť, sústavnosť, uskutočňovanie vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku). Živnostenský zákon (zákon č. 455/1991 Zb.) vymedzuje živnostenské podnikanie tým istým spôsobom, resp. tými istými znakmi, ako je podnikanie vymedzené v Obchodnom zákonníku. Podnikateľom je osoba zapísaná v obchodnom registri, osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia (§ 2 ods. 1, ods. 2 písm. a/, b/ Obchodného zákonníka). Podnikanie je definované ako činnosť vykonávaná podnikateľom, teda podnikanie, podnikateľskú činnosť, môže vykonávať len podnikateľ v zmysle § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka, ten, kto je na to oprávnený. V opačnom prípade nejde o podnikanie. V prejednávanej veci, majúc na zreteli vyššie uvedené zákonné zásady, odporca nie je podnikateľom, nebol ním v čase začatia konania, ani v čase rozhodovania súdu prvého stupňa napadnutým rozsudkom a ani v čase rozhodovania odvolacím súdom (§ 211 ods. 2, § 154 ods. 1 O.s.p.). Odporca sám, fyzicky, nevykonával a nevykonáva sústavnú činnosť vykonávanú samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku, nezískal oprávnenie podnikateľ. Pre účely ustanovenia § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka nemožno, bez ďalšieho, na roveň podnikateľa stavať činnosť právnickej osoby, hoci by aj hneď bol jeden z manželov vlastníkom danej právnickej osoby. Ak za týchto skutkových a právnych okolností súd prvého stupňa návrh navrhovateľky zamietol, rozhodol vecne správne. Nie sú dané odvolacie dôvody navrhovateľa vyplývajúce z ustanovenia § 205 ods. 2 písm. d/, f/ O.s.p. (súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie správnym smerom, z neho vyvodil správne skutkové závery a vec aj správne posúdil po právnej stránke; dôsledne postupoval podľa ustanovenia § 148a ods. 2 O.s.p. Navrhovateľka v odvolaní neuvádzala žiadne také vecné a právne relevantné dôvody, ktoré by boli spôsobilé privediť pre ňu priaznivé rozhodnutie. Súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní vypořiadal so všetkými pre vec podstatnými právnymi skutočnosťami, rozsudok obsahuje všetky náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 157 O.s.p. Navrhovateľkou uvádzaný rozsudok Okresného súdu Malacky zo dňa 20.9.2011, č.k. 7C 185/2011-32, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 18.10.2011, ktorý vykladá vo svoj prospech, potvrdzuje právny záver súdu prvého stupňa. Vyplýva z neho, že súd prvého stupňa zrušil BSM účastníkov podľa ustanovenia § 148a ods. 2 O.s.p., že obaja manželia vykonávali podnikateľskú činnosť na základe živnostenského oprávnenia.

Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p., § 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p. a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci, predovšetkým odvolateľka, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5Cdo 218/2009, 3Cdo 51/2011, 7Cdo 56/2011).

Odvolací súd nedoručoval navrhovateľke vyjadrenie odporcu k jej odvolaniu proti rozsudku, pretože v ňom odporca (opakovane) uvádzal dôvody, pre vec síce podstatné, vyplývajúce ale z jeho písomného, ústneho vyjadrenia v konaní pred súdom prvého stupňa. Aj prípadné vyjadrenie sa navrhovateľky k danému vyjadreniu by neovplyvnilo rozhodnutie odvolacieho súdu. V tomto smere potom ani nemožno dôvodiť, že týmto postupom súdu navrhovateľke bola odňatá možnosť konať pred súdom, žeby jej súd odňal ústavné právo na súdnu ochranu.

Odporcovi úspešnému aj v odvolacom konaní prináleží náhrada trov konania. Odvolací súd mu však náhradu trov odvolacieho konania v konečnom dôsledku nepriznal, hoci žiadal priznať ich náhradu. Odporca náhradu trov odvolacieho konania nevyčísľil do rozhodnutia odvolacieho súdu. Z tohto dôvodu odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku súdu prvého stupňa rozhodol aj o

náhrade trov odvolacieho konania tak, že neúspešnej navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume, ako bude vyčíslená v písomnom vyhotovení rozsudku. Odporca tieto však nevyčísli ani neskôr, v lehote troch dní od vyhlásenia rozsudku; z tohto dôvodu odvolací súd prestal byť viazaný svojím rozhodnutím o náhrade trov konania. Z obsahu spisu vyplýva, že okrem trov právneho zastúpenia odporcovi žiadne ďalšie trovy konania nevznikli (§ 142 ods. I, § 149 ods. I, § 151 ods. 1, 2 O.s.p.).

Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.